

K

Nr. 3. desember 1993

IKKERTEN

FORSIDEBILDET

Smineset sett fra Storfjellet sommeren 1989. Foto: Harald Grøtting.

PIKEFORENINGEN VESLEMØY ER 60 ÅR

Av Ingebjørg Lund

Fra et møte hjemme hos Jorid Grøtting på nyåret 1993. Fra v.: Kristine Båtsvik (kasserer siden 1951), Asrun Oddvik, Eldrid Guntvedt (formann) og Jorid Grøtting. Fotografert av Ingebjørg Lund

Her ser dere "pikeforeningen Veslemøy" på Lund. Den ble senere omdøpt til foreningen Veslemøy. Foreninga, som arbeider for sjømannsmisjonen, ble stifta i 1933 og er 60 år i år.

Det er nå bare fire aktive medlemmer igjen. En av stifterne er med på bildet og det er vertinna i blomstret forklè, Jorid Grøtting (f. Smines).

Pikene er blitt voksne og gamle - mange er borte, men de fire arbeider fortsatt jevnt og trutt for samme sak. Skjønt, sjømannslivet er vel ikke det samme som i 1933 da verden enda var stor og heimreisen for sjømannen ble sjelden eller kanskje aldri.

Dette er ingen 60-årsberetning - håper laget kommer med en selvskreven siden. Men jeg syntes de fortjente både bilde og omtale i bladet vårt.

10 AARS VAGABONDLIV SOM DESERTØR

AVSKRIFT AV ARTIKKEL I EXTRANUMMER TIL "MORGENBLADET"
NR. 508, 12/8-1900

Av Harald Grøtting

Hovedpersonen, Brynild Ingebrigtsen, er etter all sannsynlighet mannen til Johanna Lohman. Johanna er stam-mor for mange, også her i bygda.

En avskrift fra kirkeboken for Ljusdal i Norra Hälsinglands og Gäfleborgs Län i Sverige, bekrefter at det er "vår" Johanna som er nevnt i artikkelen:

26/12-1797. Født og døpt sønnen Johan Petrus. Foreldre: Bryniel Engelbrechtson, Norman og H. Johanna Lohman. Han ved Fäldtjägerne.

Jeg har en del stoff om Johanna Lohman og barna hennes og vil komme tilbake senere med mere når jeg har fått svar på en del spørsmål angående hennes liv og levnet. Artikkelavskriften er en forsmak på noe som vi vel kan kalle "en skikkelig røverhistorie".

Avskrift av artikkelen:

9de Januar 1792 holdtes efter Generalmajor von Schmettows Ordre i Trondhjem et Krigsforhør over en Korporal Brynild Ingebrigtsen af 1ste gev. Grenaderkompani og to Grenaderer af 2det gev. Grenaderkompani, som var rømte fra Regimentet.

Rømningen var allerede foregaaet om Høsten 1791 og Indmeldingen skeet for Korporalens Vedkommende af hans Kompanichef Kaptein Wernschioeld den 30te Oktober og for Grenaderenes Vedkommende af deres Kompanichef Major K. von Scharffenberg den 7de Oktober s. A.

Ingen av Desertørene var kommen tilstede trods Bekjendtgjørelse ved Trommeslag eller anden Efterforskning og mødte heller ikke i Retten, efterat deres Navne var opraabte tre Gange. Medens ingen Oplysning var at erholde om Grenaderene, kom der dog saa meget frem om Korporalen, at Dommen over denne blev udsat; de andre fæsdedes derimod strax ved Krigsret, idet der overgis dem den sædvanlige Dom for Desertører, der ikke var vendte tilbage, at deres Navne skuld slaaes til Galgen, og naar de blev grebne, skulde de miste sit Liv ved Hengning.

Dommen over Korporal Ingebrigtsen blev udsat, fordi det i Retten oplystes, at en Mand i Trondhjem hadde faaet Brev fra Korporalen. Denne Mand var en

Garver ved Navn Carl Magnus Hørning, hos hvem Korporal Ingebrigtsen Broder var i Lære. Brevet var dateret Due Toldsted i Sverige 20de November 1791. Ingebrigtsen fortæller i Brevet, hvorledes det gik til, at han kom til at rømme.

27de September 1791 om Aftenen sad Korporal Ingebrigtsen i Kvarteret hos en Grenader, som boede hos en Steffen Maler. De spillede Trekort sammen med en Korporal Brækkan af 1ste gev. Grenaderkompani. Da Kl. var 8 1/2, havde Korporal Ingebrigtsen tabt 12 Skilling og havde ikke flere Penge paa sig. Korporal Brækkan vilde da ikke spille mere, dels fordi Ingebrigtsen ikke havde flere Penge, og dels fordi det snart var Tappenstreg, og begge Korporalerne skulde ud og visitere.

Brændevin havde de drukket under Kortspillet, og Uvenner, som de blev, fordi den ene ikke vilde spille mere med den anden, begyndte Korporalerne at slaas; dog fik Grenaderen og en Tilstedeværende Tambur skilt dem ad. Nu gik de, Korporal Brækkan for at visitere, men Korporal Ingebrigtsen for - at rømme. De nærmere Omstændigheder ved selve Rømningen fortæller ikke Korporal Ingebrigtsen i Brevet, og ingen af dem, han havde været sammen med, kunde give nogen Oplysning derom. Da intet mere kom op ved Forhøret, overgik der 20de Februar 1792 Korporal Ingebrigtsen samme Krigsretsdom som de foran omtalte tvende Grenaderer.

Nu hører man ingen Ting til Korporal Ingebrigtsen før i 1795; da blev han greben i det Søndenfjeldske. Fra Due Toldsted, hvor han havde haft Ansættelse paa Fergen, havde Korporal Ingebrigtsen nemlig begivet sig sydover til Wermland, og her havde han ladet sig hverve ved Feltjægerne. I Wermland traf han et ungt Fruentimmer, som hed Johanna, og da han var bleven "Frimand", tog han hende med sig og drog over til Norge. Her var han saa uheldig at blive paagrebet av Kaptein Halse ved Skiløberne. Kapteinen arresterede ham den 19de April 1795 og lod ham føre til Kongsvinger Fæstning, hvorfra saa Korporalen efter Melding fra Chefen for Oplandske Regiment, Oberst Schwentsen, til 2det Trondhjemske, førtes videre nordover til Trondhjem. Johanna blev igjen paa Kongsvinger.

Ankomsten til Trondhjem blev Korporal Ingebrigtsen sat under Krigsforhør den 10de Juni, hvorefter der blev fældet en ny Krigsrætsdom over ham lydende paa Strafarbejde paa Livstid. Som sædvanlig ved Domme af Betydning blev ogsaa denne Dom oversendt Generalauditøren, og paa dennes Indstilling blev Dommen 25de Juni 1795 forandret til Strafens fuldstændige Eftergivelse, hvilket ikke saa sjelden hændte, paa Grund af, at der ofte i Mellemtiden under Rømningerne udstedes General-Pardon-Patent. Hadde Korporal Ingebrigtsen ikke rømt, vilde han have været udtjent 11te Juli 1794.

Imidlertid var der skeet noget, som gjorde, at Korporalen ikke kom til at nyde godt af den store "kgl. Naade og Clemence", der var bleven vist ham. Forinden nemlig Meddelelsen herom var kommen til 2det Trondhjemske Regiment, hadde Korporal Ingebrigtsen fundet Anledning til at desertere paany.

Korporal Ingebrigtsen sad arresteret paa Trondhjems Hovedvagt. Natten til den 29de Juli 1795 mellom Kl. to og tre forlangte han at komme ud paa Naturens Vegne. En af de vagthavende Grenaderer fulgte ham ud, men blev staaende paa Hjørnet af Vagtbygningen i Stedet for at følge efter Korporaen, der gik ind paa Vandhuset. Grenaderen fik vente længe, og da han syntes, der blev for længe, og skulde se efter, var Ingebrigtsen væk. Medens Korporalen sad derinde, kom Rømningstankerne over ham, og Beslutningen var fattet i samme Nu. Han steg ned gjennom Hullet paa Sædet, løb derefter langs med Sjøen henover til Pallissaderne af Fæstningen, steg over disse og forsvandt snart opover Stenbjerget.

Videre, fortalte han selv siden, da han atter var bleven paagreben, gik han ind i Skogen og langt tilfjelds. Underveis besøgte han Sætrene, hvor han fik sig Mad og Drikke, indtil han kom til Røraas. Herfra fortsatte han til Tyldalen i Tønsets Prestegjæld, hvor hans Forældre boede paa Gaarden Hokstad. Her opholdt han sig i otte Dage, men turde saa ikke være der længer og reiste derfra til Falun i Sverige. Fra Falun drog han til Helsingeland for at opsøge sin Kjæreste, Johanna, og da han hadde truffet hende, reiste de sammen til Herjedalen, hvor han tog Tjeneste hos en Mand og opholdt sig til Januar 1797. Uden at opsigte sin Tjeneste fik han nu Husbondens Tilladelse til at foretage en Tur til Helsingeland igjen, og herfra reiste han med sin Kjæreste hjem paa et Besøg til sine Forældre i Østerdalen. Det var ikke hans Hensigt at opholde sig der mere end i otte Dage, saa vilde han reise tilbage til Sverige, men saa blev hans Kjæreste uheldigvis syg i hans Forældres Hus, og han hadde ikke Hjerte til at reise fra hende.

Imedens vor Desertør opholdt sig paa Hokstad, rygtedes dette for Løitnant Ramm af Søndenfjeldske Regiment, og han meldte det til 2det Trondhjemske Regiment, som sendte Sergeant Frey afsted til Tyldalen for at arrestere Korporal Ingebrigtsen og føre ham til Trondhjem. Det lykkedes Sergeanten at fukke Korporalen, og de drog nu afsted til Trondhjem, ledsagede af den trofaste Johanna, som til Trods for, at hun var høist frugtsommelig, marscherede med. Ved Ankomsten til Trondhjem førtes Korporal Ingebrigtsen i Arrest paa Hovedvagten, medens Johanna indlogerede sig hos Garver Hørning.

Der ovegik Korporal Ingebrigtsen nu en ny Krigsretsdom ordlydende som sidst; men Dommen formildedes atter, denne Gang til 72 Timers Krumslutning og

Degradation til menig Grenader.

Hermed skulde man tro, Sagen var ude, og at Ingebrigtsen giftede sig med Johanna og fra nu af levede et hyggeligt Familieliv i Trondhjems Garnison; men nei - ikke før var Straffen udstaaet, saa rømte Grenader Ingebrigtsen paany.

En Aften efter Tappenstreg passerede han, uden at blive kjendt eller anholdt, Broporten. Af sin Broder havde han kjøbt en civil Frakke, som han havde paa for at være ukjendt. Udenfor Broporten ventede hans svenske Kjæreste, og nu bar det igjen afsted over Skog og Fjeld, først opover til Selbo og herfra indover til Jemteland, hvor Johanna havde Familie. Denne gang havde Johanna gjort Indkjøb, saa de havde Mad underveis.

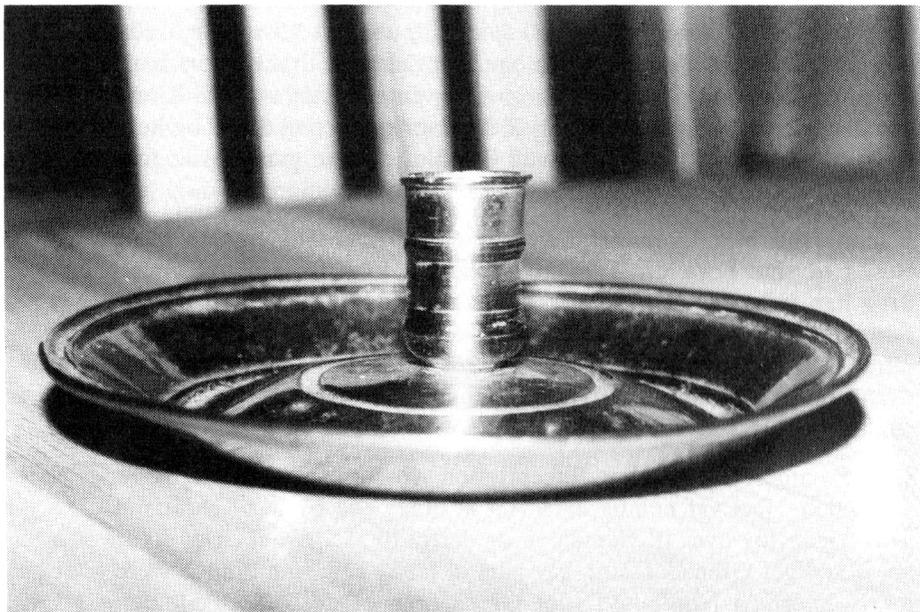
I Jemteland blev Grenader Ingebrigtsen et Aars Tid, og saa reiste han paa Besøg til sine Forældre i Tyldalen; men af frygt for atter at blive paagreben drog han indover til Hedemarken, hvor han opholdt sig et halvt Aars Tid paa Ringsaker. Herfra drog han ind i Sverige, til Wermland, hvor han endelig giftede sig med sin tro, elskede Johanna, som hadde ledsaget ham overalt, og derfra drog de begge nordover gjennem de svenske Grænslandskaber til Jemteland.

Om Sommeren 1799 var Ingebrigtsen vovsom nok til at komme ned i Værdalen. Det var nemlig hans Agt at drage paa Fiske til Nordland. Det gik godt. Han tog over til Namdalen og derfra til Helgeland. Der stødte han paa en afskediget Grenader, som gav ham et falskt Pas, som "kunde være godt nok for Bønderne i Nordland", som Grenaderen sagde. Med alt dette gik det fremdeles heldigt; men Ingebrigtsen havde ikke Ro paa sig i Nordland. Efter at have forsøgt Lofotfisket om Vinteren, drog han Sommeren 1800 med sin Kone sydover igjen, og han var atter dumdristig nok til at aflægge et Besøg hos sine Forældre i Tyldalen. Hans Kones Forældre syntes nok ikke noget videre godt om Datterens Parti, og det var nærmest derfor, han denne Gang ikke igjen drog til Sverige, men heller lod det staa til i fædrelandet, om Lykken skulde være ham gunstig, saa han ikke blev gjenkjendt som Desertør. Desværre for ham og hans Johanna var det dog forgjæves, at han således fristede Lykken. I Tyldalen kjendte Bønderne ham altfor godt, og han blev atter greben.

Hos Lensmand Krogsgaard i Tønset sad nu Grenader Ingebrigtsen arresteret i fire Uger, indtil der kom en Underofficer af Regimentet og førte ham til Trondhjem.

31te October 1800 stod Ingebrigtsen tredje Gang for Retten i Trondhjem som Desertør, og tredje November blev han ved Krigsret dømt til at arbeide i Jern i nærmeste Fæstning sin Livstid.

Denne Gang fulgte der ingen kgl. Benaadning. Heller ikke rømte Ingebrigtsen mere. 9de Januar 1801 konfirmeredes Dommen af Kongen, og 30te s. A. forkyndtes den for Angjeldende, som derefter i en alder af 37 Aar indsattes paa Trondhjems Fæstning for at arbeide i Jern sin livstd, vistnok sent glemte af sin eiskede, trofaste Johanna.

En lysestake som skal ha tilhørt Johanna Lohman. Lysestaken eies i dag av Asle Lundaunet. Fotografert av Harald Grøtting.

OPPGAVELØSNINGER TIL BARNESIDENE

Svar på oppgaven om julekakene til nissemor:

Krumkaker, fattigmann, pepperkaker, berlinerkranser, smultringer og hjortetakk.

Svar på gåtene:

1. Syltetøy
2. Egget
3. Snømannen

NY SKOGAVEI FRA LUNDAUNET TIL LUNDA- SETERELVA

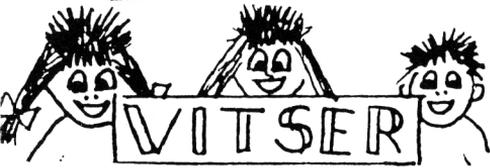
Av Johan Smines

I begynnelsen av oktober i år ble arbeidet med skogaveien fra Aunet til Lundaseteren påbegynt. *forts. s. 11*

Ved Storøyra med utsikt mot Stordalsklompen til venstre og Grønlandsfjellet til høyre. Selv om Mikael har redningsvest på, er standarden på veien god. Fotografert av Johan Smines 15. november 1993.

BARNESIDER.

Hvorfor ikke.
Hvorfor kan ikke F være G
når NRK?

Dama: Hallo, hva har skjedd med deg? Du har jo bandasje over hele hodet.

Nils: Jeg ble stukket av en veps.

Dama: Men du behøver vel ikke bandasje over hele hodet av den grunn.

Nils: Nei, men broren min slo ihjel vepsen med en spade.

G A T E R

1. Hva slags tøy kan ikke vaskes?
2. Hva er det som er hvitt når du kaster det opp, og gult når det kommer ned igjen?
3. Hvilken mann har aldri vært mann?

Hvilke kaker har Nissemor laget? Rydd opp i bokstavene så finner du det ut.

K K K E U
A R R M

T I G A N
A M T F N

A K P P P
R R K E E E

I R K A L E
S R E
N E R N R B

R M T I G R
S U L N E

J R E A K
H O T T K

J U L E P Y N T V I L A G E R S E L V

Har du lyst til å pynte litt ekstra på rommet ditt til jul? Her har du noen tips.

- * Lag et kremmerhus av gullfolie eller sølvfolie.
- * Heng det på veggen ved hjelp av et rødt silkebånd.
- * Putt små kvister av gran eller eier i kremmerhuset.
- * Kleb sammen to og to røde papirhjerter over en grønn sytråd slik at de danner en lenke.
- * Fest lenken som pynt på kvistene.

J U L E N I S S E A V S T E I N

Du har bruk for 1 flat stein og 6 runde i forskjellige størrelser. Lim, filt, sprittusj og mose må du også ha.

Den flate steinen danner underlag for nissegruppen. Lim litt mose på steinen. Lag en nisse og to nissekoner.

Nissen lager du slik:

Finn en stein som passer til hode.

Tegn på ansikt med sprittusj.

Lag nisselue av filt som du limer på.

Du kan også bruke av de ferdigkjøpte nisseluene som en kan få kjøpt i metervis.

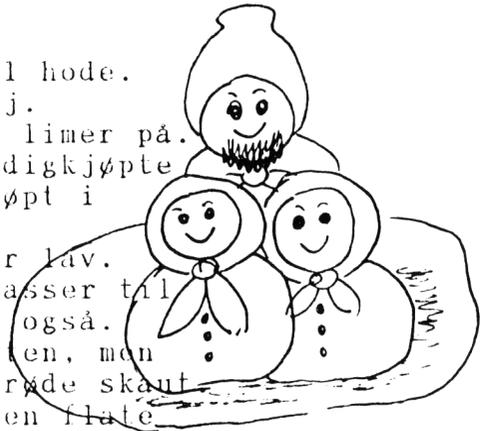
Lag skjegg av reinmose eller lav.

Lim hodet på en stein som passer til kropp. Lag gjerne et skjerf også.

Lag nissekonene på samme måten, men

i stedet for lue kan de få røde skaut.

Sett til slutt nissene på den flate steinen slik at de danner en gruppe.

REDAKTØREN TAKKER NÅ FOR SEG

Av Harald Grøtting

Undertegnede takker nå for seg som hovedansvarlig for utgivelsen av KIKKERTEN. Jeg har holdt på siden nr. 3/87 og ønsker å overlate ansvaret til andre. På de seks årene som er gått har min livssituasjon endret seg en smule, fra å være ungar til at vi nå er en familie på sju. Som leserne må ha merket seg, så har det de siste årene vært "skippertak"-utgivelser av KIKKERTEN like før iul. Beslutningen er definitiv. Takk for samarbeidet som har vært!

Trykkeri - Preg - Reklamebyrå - Elektronikk

HØJEM

Papirvarer - Stempel - Kopi - Scanning - Silketrykk - Foto

Telefon ⁰⁷⁷ 72 322 - Telefax ⁰⁷⁷ 71 822
Boks 364 - 7801 Namsos

Øivind Johansen A/S

NAMSOS (077) 72 434 73 855

**Byens største
utvalg i CD-plater
og spillere!**

DETTE BLADET ER SKREVET OG REDIGERT

MED DATAUTSTYR LEVERT AV

Karoliussen * Libris

Havnegt. 19, 7800 NAMSOS, tlf. 72080/72081

Veien starter på Nordmohøgda, går oppafor gårdene og holder samme terreng høyde inn til Svartmarka. Der går den ned på nordsida av myra, over Setermoen og ned til Storøyra.

På forhånd hadde grunneierne med tilknytning til veien ryddet veilinja for skog og så langt som mulig lagt til side virket.

Anbudet ble lyst ut i sommer og det ble Rolf Amdal fra Overhalla som kom best ut.

Vegen blir bygd som skogsbilvei kl. C; dvs. at det blir med kurvatur og stigning som vintervei for tømmerbil og traktor.

Nå i dag, 17/11, er veien grovplanert til elva og finplanering samt legging av stikkrenner er påbegynt.

Arbeidet har ikke pågått kontinuerlig, så veien, som er 2 - 3 km lang, har blitt opparbeidet raskt.

Grunnforholdene har vært bra. Selv om det er bare leire, så har denne stort sett vært av det harde slaget. Noe sprengningsarbeide blir det, men mindre enn fryktet.

Veien ligger fint til i terrenget og er derfor blitt lite synlig. Når plantefeltet vokser opp, blir den ikke synlig i det hele tatt.

Den nye veien åpner for lettere adgang til, og bedre utnyttelse av, skogen rundt Lundaseteren. Et minus er at det ikke finns grus i området, slik at det kunne blitt helårsvei.

Når veien tørker ut til sommeren, blir det en fin spasertur fra Aunet og innover. Utsikten kan nytes fra Svartmarka, stillheten og roen ved Lundaseterelva. God tur!

GRENDELAGETS HYGGEKVELD

Av Johan Smines

Søndag 28. november 1993 arrangerte grendelaget hyggekveld. Foruten hyggen, var formålet å auksjonere bort to sett à sju utskiftningskartkopier over Lund og Smineset. Dette for å finansiere ett sett som vi har hengt opp i grendehuset for at folk skal få se dem i framtida.

Opplegget ble som en kulturkveld med musikalsk underholdning av ypperste klasse, signert Nærøysund Trekkspillklubb.

Jon Smines hadde sammen med Trygve Lund, satt sammen en oversikt over utskiftninga i bygda og historiske tilbakeblikk over eiendomsforholdene. Dette ble framført av Jon.

Auksjonarius Harald Oddvik greide å auksjonere bort åtte av de fjorten innrammede kartkopiene på tross av at så få var møtt opp. Det ble derfor ikke den helt store auksjonsstemningen. De resterende kopiene får vi prøve å selge gjennom KIKKERTEN.

Selv om oppmøte var labert, og de som ikke var der gikk glipp av bl. a. god musikk, sier grendelaget seg fornøyd med kvelden.

NYTT BOLIGFELT PÅ LUND

Av Johan Smines

Endelig er arbeidet med boligfeltet satt i gang. Anbudsrunden ga i alt seks anbud. Lavest var Lian Maskin, Overhalla, mens Amdal Maskin, også fra Overhalla, var høyest. Arbeidet ble påbegynt først i oktober og skal være ferdigstilt 15/12-93.

I første omgang blir det klargjort to tomter med veg. I alt blir det plass til tolv tomter i feltet.

Tomteprisene er ikke klare enda, men de vil bli ganske fordelaktige.

Boligfeltet ligger meget fint til midt i bygda, med skole, butikk og post i ett minuts gangtid unna.

Utsikten utover Folla er nydelig og kveldssola er på plass i sommerhalvåret.

Avstanden til riksvegen er kort, men slettes ikke sjenerende. Om forhåpentligvis kort tid blir det ny riksveg over Lund, den vil gå bak boligfeltet.

For den som er glad i å gå på tur og å være på sjøen, gis de beste muligheter med kort veg til sjøen og turterreng rett bak feltet. Den som ikke verdsetter slikt vil ganske snart gjøre det når en får så fine muligheter.

Vi håper at det frister noen utenifra å komme og slå seg ned herute. Det bør også friste noen av bygdas ungdommer til å fortsette å bo i bygda.

VELKOMMEN!

SERVICE-*Mat*

- for dine daglige innkjøp

LUND HANDEL

TELEFON (077) 98 966

DIVERSE DAGLIGVARER - BENSIN
TIPPING - LOTTO - PENGELOTTERIET
KIOSK

***UTVIKLING AV NY TYPE
KLOAKKRENSEANLEGG***

Salsnes Filter A/S

7817 SALSNES

Telefon: (077) 98 922

Mobiltf.: (090) 89 961

Bankgiro: 8671.05.11308

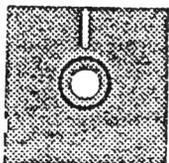
**Vi har Norges mest
ettertraktede lønnskonto.
460 000 nordmenn har valgt
vår bank.**

Postbanken

DIN LOKALE DATA-FORHANDLER

EDB-maskiner, programvare, tekstbehandling,
regnskap/fakturering, økonomisk bistand, m.m.

VELKOMMEN TIL OSS!

Moenbygget, Postboks 111
7971 Kolvareid
Tlf. 077-95 555 - Telefax 077-95 888

multidata kolvareid as

SERVICE-*Mat*

- for dine daglige innkjøp

LUND HANDEL

TELEFON (077) 98 966

DIVERSE DAGLIGVARER - BENSIN
TIPPING - LOTTO - PENGELOTTERIET
KIOSK

***UTVIKLING AV NY TYPE
KLOAKKRENSEANLEGG***

Salsnes Filter A/S

7817 SALSNES

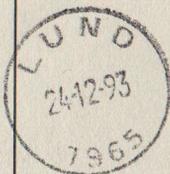
Telefon: (077) 98 922
Mobiltlf: (090) 89 961
Bankgiro: 8671.05.11308

OVERSIKT OVER ARRANGEMENT I JULA

2. juledag (26/12)	kl 1100	Romjulsmarsj. Start ved klubbhuset mellom kl 1100 og 1200. Dersom det blir mye snø, blir starten ved grendehuset.
2. juledag (26/12)	kl 1400	Julegudstjeneste i Salen kapell, med fakkeltog til juletreffesten i forsamlingshuset.
2. juledag (26/12)	kl 1500	Juletreffest i Salsnes forsamlingshus.
3. juledag (27/12)	kl 1100	Julegudstjeneste i Lund kapell. Sanggruppe i Lund og Salsnes pensjonistlag deltar.
3. juledag (27/12)	kl 1600	Barnejuletreffest i Lund skole.
3. juledag (27/12)	kl 2100	Dansefest i Salsnes forsamlingshus med musikk av Tequila Band.

Porto

TIL

Harald Grøtting

7965 LUND

KIKKERTEN utgis av A/L Lund grendelag

Redaksjon:

Reidunn Smines	Tlf. 74 39 89 58
Rolf Jensen	Tlf. 74 39 89 50
Harald Grøtting	Tlf. 74 39 89 63

Abonnement 1993 (4 utgaver) kr. 60.-

Annonser: Annonsen kommer med i 4 utgaver og prisene pr. år er:
Kr. 350.- for 1/4-s., kr. 600.- for 1/2-s. og kr. 1.000.- for 1/1-s.

Postgirokonto: 0823. 0 57 00 01

Bankgirokonto: 4467. 1 02 14 84

Returadresse: KIKKERTEN, A/L Lund grendelag, 7965 LUND